

აივ ინფექცია/შიდსის, C ჰეპატიტის და ტუბერკულოზის

გამოვლენის ხელშეწყობა
პირველად ჯანდაცვაში

პროექტი ხმხციედება ჯანმთედობის კვლევის კავშირის მიეხ,
დაავადებათა კონტეხოდის და საზოგადოებეხივი ჯანმთედობის
ეხოვნული ცენტრის ეკიდეით

საქართველოს ოკუპირებული
ტერიტორიებიდან დევნილთა,
შრომის, ჯანმრთელობისა და
სოციალური დაცვის სამინისტრო

დაავადებათა კონტროლისა და
საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის
ეროვნული ცენტრი

ჯანმრთელობის კვლევის კავშირი

პროექტის ამოცანები:

- 1** სახელმწიფო და კვიძო პატივითების მობიძვრება პირობების მხარდასაჭერად, მოსახლეობის ინფორმირების ამაღლება ტრენინგების, C ჰეპატიტის და აივ ინფექციის შესახებ
- 2** პირობები ჯანდაცვის დონეზე ტრენინგების, C ჰეპატიტის და აივ ინფექციის სკრინინგის სეზონების ინტეგრირება დაავადებათა აღიარების გამოვლენისა და ეფექტური ხედავების უზრუნველყოფის მიზნით
- 3** ტრენინგების, C ჰეპატიტის და აივ ინფექციის სკრინინგით გამოვლენილი შემთხვევების დროული კონფიდენცია და მკურნალობაში ჩართვა
- 4** ამ დაავადებათა აღიარების გამოვლენის მიზნით ადგილობრივ დონეზე სეზონების პოპულარული კომუნიკაციის მექანიზმის შექმნა

საქართველოში ტრენინგების, C ჰეპატიტი და აივ/ინფექცია საზოგადოებრივი ჯანდაცვის უმნიშვნელოვანესი პირობებებს წარმოადგენს.

გამოწვევად ჩნდება ინფორმირებული პირების დროული გამოვლენა და მკურნალობის სახელმწიფო პირობებში ჩართვა.

ამ პირობებში უმნიშვნელოვანესი როლის შესრულება შეუძლია პირობები ჯანდაცვის სფეროში, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამსახურებს, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტებს და საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფების წარმომადგენლებს.

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეფასებით, საქართველოში 2 აივ ინფორმირებული ადამიანიდან ერთმა ახ იცის საკუთარი სტატუსი, C ჰეპატიტის ყოველი 2 შემთხვევიდან მხოლოდ ერთი დადგინილი, ტრენინგების დაავადებული 3 ადამიანიდან მხოლოდ ორის გამოვლენა ხეხდება, ხაც ხეხის დაავადების შემდგომი გახიჯვების ხისკს.

ოჯახის ექიმების, ზოგადი პრაქტიკის ექიმების და პირობები ჯანდაცვის სხვა სამედიცინო პერსონალის აქტიური ძალისხმევით შესაძლებელია, დროულად გამოვლენილი ის პირობები, რომელთა სტატუსი უცნობია და დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის სახელმწიფო პირობებში ჩართვით.

ტრენინგების, C ჰეპატიტის და აივ ინფექცია/შიდსის სეზონების ინტეგრირება პირობები ჯანდაცვის ქსელში, საყოველთაოდ აღიარებული სტრატეგიაა, რომელიც პაციენტს საშუალებას აძლევს „ერთი-ფანჯრის“ პრინციპით მიიღოს ყველა საჭირო მომსახურება. ამ გზით შესაძლებელია, სამივე მიმართულებით შემთხვევების აქტიური გამოვლენა და ასევე, მკურნალობაზე დამყოლობის გაუმჯობესება.

ახლებითა საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის სამსახურების ხოლი, მოსახლეობის განათლებისა და გამოვლენის სეგმენტებზე მოთხოვნის გაზრდის კუთხით.

- შეესაბამებთ 18-65 წლამდე ასაკის ყველა პაციენტს:
- სწრაფი ტესტი აივ/ინფექციაზე
- სწრაფი ტესტი C ჰეპატიტზე
- იფიქრეთ ტუბერკულოზზე და აქტიუხად გამოკითხეთ ყველა პაციენტი, ასაკის მიუხედავად, ტუბერკულოზზე სავაჩაუდო სიმპტომების და ჩისკ ფაქტორების შესახებ

მკურნალობა უფასოა, მაგრამ დაცულია კონფიდენციალობა

თუ აივ ინფექცია/შიდსზე ან C ჰეპატიტზე ტესტირების პასუხი დადებითია ან წინასწაჩი შეფასებით, ტუბერკულოზის აღბათობა მაღალია, დაეხმარეთ პაციენტს მიმართოს სპეციალისტებზე სამსახურებს დიაგნოზის დაზუსტებისა და მკურნალობისთვის.

ჩაუთვთეთ ჰეგონური და ჩაიონური სამუშაო ჯგუფების შეხვედრებში, ჩათა უთობდრივად მოვიძიოთ პირობების გადაჭის საუკეთესო გზები და შევაფასოთ განხორციელების შედეგები.

C ჰეპატიტი

C ჰეპატიტის ტვიხით საქართველოში და ეროვნული პასუხი

C ჰეპატიტი ღვიძლის ანთებით მიმდინარე ქრონიკული დაავადებაა. C ჰეპატიტის ვიხუსით ინფიცირებულთა უმრავლესობას უვითაჩდება ღვიძლის მძიმე დაავადებები: ციხოზი, ღვიძლის უკამჩისობა და/ ან კაჩინომა.

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, მსოფლიოში C ჰეპატიტის ქრონიკული ფოხმით დადგენილია, რომ 130-დან 185 მილიონამდე ადამიანს (გლობალური პოპულაციის 2-3%-ს) აქვს ქრონიკული ინფექცია C ჰეპატიტის ვიხუსით. C ჰეპატიტის ვიხუსი მნიშვნელოვანი ავადობისა და სიკვდილობის გამომწვევია. კეხძოდ, დადგენილია, რომ სიკვდილის 350 000-დან 370 000-მდე შემთხვევა პიხდაპიხ აჩის დაკავშირებული C ჰეპატიტის ვიხუსთან. C ჰეპატიტის ვიხუსით ინფიცირებულ ადამიანების უმრავლესობა (80%) ცხოვრობს დაბალი ან საშუალო შემოსავლების მქონე ქვეყნებში.

ქვეყანაში C ჰეპატიტის ერიმინაციის პიოგამა ხორციელებს საქართველოს შიომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს

კოოხდინაციით და სახელმწიფო, საერთაშორისო, ახასამთავრობო ორგანიზაციების აქტიური თანამშრომლობით. პიროგამის პიხვედი ფაზა ამოქმედდა 2015 წლის აპრილში. დაავადების დიაგნოსტიკისა და მკუხნარობის პაჰადეღუჰად, გააქტიუჰდა ინფექციის კონტროლის ღონისძიებები, ასევე, დაიწყო ფაჰთომასშტაბიანი სკინინინგი.

ს ჰეპატიტის ედიმინაციის სახელმწიფო პიროგამის ფაჰგდებში, პაციენტებს ნებისმიეჰ ეტაპზე ყვედა საჭიხო გამოკვევა სხუდიად უფასოდ რაუტაჰებათ.

ს ჰეპატიტის ედიმინაციის სტატეგიის მიზანია:

- ს ჰეპატიტით ინფიცირებუდა 90% -ის გამოკვევა
- ს ჰეპატიტის ქრონიკული ფოჰმის მქონეთა 95% -ის მკუხნარობა
- მკუხნარობის შედეგად 95% -ის განკუხნება

მიზნის მისაღწევად აუცილებელია:

- ვიხუსუდი ჰეპატიტის შესახებ ცნობიეჰების დონის ამაღლება მოსახლეობაში, განსაკუთრებით კი მაღალი რისკის ჯგუფებში (ნაჰკოტიკების ინექციუჰ მომხმარებლებში, მამაკაცებში ჰომედაც აქვთ სქესობიივი კავშირი მამაკაცებთან, ტუბეჰკურობით დაავადებუდ პაციენტებში და ა.შ)
- ჰეპატიტზე ჯანდაცვის სექტოხის ეეაგირეების მონიტოხინინგი - ქრონიკული ჰეპატიტის ეჰოვნუდი ტვიხთის შეფასება, ეპიდემიადამედეველობისა და ცადკეული ოპეჰაციული კვევების მეშეეობით
- ვიხუსუდი ჰეპატიტის გადაცემის პეევენცია საზოგადოებაში და სამედიცინო დაწესებულებებში
- სკინინინგისა და მკუხნარობის მოცვის გაფაჰთოვებით, ახადი შემთხვევებისა და ვიხუსუდი ჰეპატიტებით გამოწვეული სიკვედილობის შემციეება
- ს ჰეპატიტის ედიმინაციის სახელმწიფო პიროგამის ფაჰგდებში, საქაჰთვედოს ყვედა მოქადაქეს შეუძლია უფასოდ რაიტაჰოს ტესტიეება ვიხუსის საწინააღმდეგო ანტისხეუდების გამოსავდენად. ანტისხეუდებზე დადებითი პასუხის შემთხვევაში, აუცილებელია ვიხუსის რმ-ის განსაზღვრა სისხდში, რისთვისაც პაციენტმა უნდა მიმართოს ჰეპატიტის მკუხნარობის ნებისმიეჰ ცენტრის

ს ჰეპატიტის საწინააღმდეგო პირდაპირი ანტივირუსული მოქმედების აგენტებით მკურნალობა უფასოა.

აივ ინფექცია და შიდსი

აივ ინფექცია/შიდსის გვიხოთი საქართველოში და ეროვნული პასუხი

აივ ინფექცია/შიდსი წელს პიროვნული ცხოვრების ადრეულ ეტაპზე დაავადებაა, რომელიც აზიანებს ადამიანის იმუნურ სისტემას და გამოვლინდება ოპორტუნისტული დაავადებებისა და ვიუს-ასოცირებული სიმსივნეების სახით. გამომწვევია ადამიანის იმუნოდეფიციტის ვიუსი (აივ-ი), რომელიც სტატისტიკის თანახმად, ორგანიზმში მოხვედრიდან 7-8 წლის შემდეგ იწვევს დაავადების ბოლო სტადიას - შეძენილი იმუნოდეფიციტის სინდრომს (შიდსი).

მსოფლიოში აივ ინფექცია/შიდსის ეპიდემიის დაწყებდან დღემდე დაინფიცირდა 73.3 მლნ ადამიანი და 35.4 მლნ გახდა იცვალა შიდსით გამოწვეული დაავადებების გამო.

2022 წლის მაჩვენებლებით საქართველოში დაფიქსირებულია: აივ-ით ინფიცირების 9268 შემთხვევა (6917 მამაკაცი და 2351 ქალი), პაციენტთა უმჯავდესობა 29-დან 40 წლამდეა, შიდსი განუვითარდა 4645 პაციენტს, 1956 გახდა იცვალა, მხოლოდ 2022 წელს გამოვლინდა 106 ახალი შემთხვევა, ახვ მკუხნარობაზე 5740 (მათ შორის აფხაზეთში - 631) პაციენტი.

აივ ინფექცია/შიდსის გადაცემის გზების მიხედვით პირველ ადგილზე დგას გადაცემის ჰემოტრანსფუზიური გზა, მეორე ადგილზე სანეექციო ნაჩკოტიკების მოხმარება. ბოლო პერიოდში, მნიშვნელოვნად მოიმატა აივ ინფექცია/შიდსის შემთხვევებმა მამაკაცებში, რომელთაც აქვთ სქესობრივი კავშირი მამაკაცებთან.

2004 წლიდან საქართველოში აივ ინფექცია/შიდსის დიაგნოსტიკასა და მკუხნარობაზე უნივერსალური ხელმისაწვდომობაა.

საქართველოში აივ ინფექცია/შიდსის დაბალი პრევალენტობის ქვეყნად. ორი აივ ინფექციით დაავადებული პირიდან ერთმა ახ იცის, რომ აივ ინფიცირებულია. გამოვლენის გაზიდის მიზნით, აუცილებელია ტესტირების ჩატარება შემდეგ ჯგუფებში:

- ნაჩკოტიკების ინექციუხად მომხმარებლები და მათი სქესობრივი პარტნიორები
- ადამიანები, რომელთაც გადაესხათ სისხლი ან სისხლის პირობები
- ბავშვები, რომლებიც დაიბადნენ აივ ინფექცია/შიდსით ინფიცირებული დედისგან
- აივ ინფექცია/შიდსით დაავადებულთა სქესობრივი პარტნიორები; პირები, რომელთაც ჰქონიათ რომელიმე სქესობრივი გზით გადამდები დაავადება
- ვიუსული B, C, D ჰეპატიტით დაავადებული პირები
- ყოფილი ან ამჟამინდელი პარტნიორები

- ადამიანები, რომელთაც აქვთ ტაგუ ან პიხინგი
- ჰემოფილით დაავადებული ან დიალიზზე მყოფი პიხები

აუცილებელია აივ ინფექცია/შიდსზე ტესტირების შეთავაზება შემდეგი ტიპის პაციენტებისთვის

- უცნობი ეტიოლოგიის ცხელება
- პეხისტიური გენეტიკური დიმფაქტორითა
- განღვინის სინდრომი
- გახანგძლივებული დიახეა
- კანისა და დოხწოვანის ხთუდად სადიაგნოსტიკო დაავადებები
- ნეხვური სისტემის დაავადებები
- სასუნთქი სისტემის დაავადებები
- ტუბეხკურობის ნებისმიერი კლინიკური ფორმა
- ნებისმიერი პოფილის ონკოლოგიური დაავადება

აივ ინფექცია/შიდსზე მკურნალობა უფასოა, მკაცრად დაცულია კონფიდენციალობა

ტუბერკულოზი

ტუბერკულოზის ტვიხთი საქახთველოში და ეხოვნური პასუხი

ტუბერკულოზი ძველი, კახგად შესწავლილი დაავადებაა, თუმცა მსოფლიო სამედიცინო და სამეცნიერი საზოგადოების დიდი ნაწილი ძალისხმევის მიუხედავად, მისი დაძლევა დღემდე ვეხ მოხეხბდა. წლების მანძილზე ტუბერკულოზის, განსაკუთრებით კი ხეზისტენტიური ფორმების, დიაგნოსტიკის და მკუხნალობის ახადმა გამოწვევებმა იჩინა თავი, ხის გამოც ტუბერკულოზი საზოგადოებრივი ჯანმხთვლობის დაცვის უმნიშვნელოვანეს პოხობდემად იქცა.

ჯანმხთვლობის მსოფლიო ოხგანიზაციის ბოლო მონაცემებით, 2020 წელს, საქახთველოში, ყველა ფორმის ტუბერკულოზის 1816 შემთხვევა დახევისტიხდა. საეხთაშოხისო ოხგანიზაციების ხედშეწყობით, ტუბერკულოზის სახედმწიფო პოხგამის ფახგებში, ხედმისაწვდომია ტუბერკულოზის დიაგნოსტიკისა და

მკუხნადობის უახლესი მეთოდები. კეჩძოდ, ქვეყანაში დანეხგიდია ტუბეჩკულოზის დიაგნოსტიკის მოღვეკუდუხი Xpert MTB/RIF ტესტი, ხაც ჰეზისტენტუდი ფოხმის სწიხაფი გამოვდენისა და მკუხნადობის დოოუდად დაწყების საშუადებას იძღვევა. ამასთანავე, საქაოთველო მსოფდოოში ეოთ-ეოთი პიხვედი ქვეყანაა, სადაც ჰუტინუდ პაქტიკაში ტუბეჩკულოზის საწინააღმდეგო ახადი მედიკამენტები - ბედაქილინი და დედამანიდი გამოიყენება.

საქაოთველო უეოთდება ტუბეჩკულოზის გლობალუი “END TB” სტიატეგიას და მის ფაიგლებში დასმუდი სამიზნეების მიღწევას, ჰომედიც ითვადისწინებს 2035 წლისთვის ტუბეჩკულოზთან დაკავშირებული სიკვდილობის 95%-ით, ხოლო ახადი შემთხვევების 90%-ით შემციხებას. საქაოთველო ქვეყანაში ახსებული ჰესუხსების მობიღიზაციას გეგმავს; შუადელუი პეიოოდში განსაკუთრებული აქცენტი პევენციული ღონისძიებების გააქციუეებაზე გაკეთდება, ხაც მოსახლეობის განათლების, მაღადი ხისკის პიხების სკინინგის და ინფექციის კონტოილის გაუმჯობესების გზით, ტუბეჩკულოზის გავიციელების შეჩეების საშუადებას მოგვცემს.

ჯანმთელობის მსოფდოო ოეგანიზაციის ჰეკომენდაციების შესაბამისად, საქაოთველოში ტუბეჩკულოზის შემთხვევების გამოვდენასა და ამბუდატოიიუდად მათი მაიოვის პიოცესში პიხვედადი ჯანდაცვის ოოლის გაძღიეებას, კიდეუ უფოო მზახდი ყუხადლება დაეთმობა. ამის პაიადელუხად, მუშაობა გავიძედეება მეცნიეეუდად დასაბუთებული და ეფექტუიი სამკუხნადო სქემების დანეხგვაზე, ხაც დაავადების საბეღისწეო შედეგებს თავიდან აგვაციეებს.

საქართველოში ტუბერკულოზის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში როგორც სამოქალაქო, ისე პანიფენციადოო საქოოოში, ტუბერკულოზის ყვადა ფოორის დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაზე უნივერსალური ხელისაწვდომობაა უზრუნველყოფილი

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

ჯანმრთელობის კვლევის კავშირი

დეტალური ინფორმაციისთვის დაგვიკავშირდით:

 116001 | 1505 | 2 39 80 18